

SYLABUS KURZU SOCIÁLNÍ PRÁCE S OBĚŤMI DOMÁCÍHO NÁSILÍ SPP 134 A SPR 134

ANOTACE

Cílem kurzu je vybavit studenty/ studentky bakalářského cyklu oboru sociální práce a sociální politika komplexními informacemi o problematice domácího násilí, skupinách ohrožených domácím násilím, psychice oběti i pachatele domácího násilí a metodami a technikami práce s obětí. Studenti budou rovněž seznámeni se systémem ochrany před domácím násilím a nejnovějšími trendy v řešení této problematiky.

OSNOVA

- 1. Definice problematiky, formy a projevy domácího násilí - kasuistiky. Statistika.**
- 2. Psychologie oběti domácího násilí.**
Psychické příznaky oběti domácího násilí. Proč oběť neodejde a proč se vrací? Problematické chování oběti. Emocionální a kognitivní reakce, změny chování.
- 3. Psychologie pachatele.**
Dostupné typologie, charakteristika násilníka. Terapeutické programy pro násilné osoby.
- 4. Teorie a metody sociální práce, teoretické přístupy k řešení problematiky domácího násilí.**
Teorie příčin kriminality, teorie příčin domácího násilí - makrosystém, exosystém a mikrosystém.
- 5. Institucionální síť pomoci obětem domácího násilí.**
Systémová a institucionální pomoc obětem DN. Interdisciplinární přístup k řešení DN. Národní akční plán.
- 6. Rodinné systémy a domácí násilí.**
Děti jako svědci a oběti domácího násilí. Sekundární viktimizace. Syndrom zcizeného (zavrženého) rodiče. Odborné sociální služby pro děti oběti a svědky domácího násilí.
- 7. Právní rámec pomoci obětem domácího násilí I.**
Zákon o sociálně právní ochraně dětí a občansko-právní kontext řešení problematiky domácího násilí.
- 8. Právní rámec pomoci obětem domácího násilí II.**
Týrání osoby žijící ve společném obydlí, zákon na ochranu před domácím násilím.
- 9. Oběti domácího násilí se specifickými potřebami.**
Senioři, zdravotně a mentálně postižení, domácí násilí v romských a migrantských komunitách.
- 10. Principy poradenství obětem domácího násilí.**
Krizový a bezpečnostní plán. Vstupní poradenství a dlouhodobé poradenství.

11. Krizová intervence, systém sociálních služeb obětem domácího násilí.

12. Modelové případy, kasuistiky.

POVINNÁ LITERATURA

(plus literatura doporučená na přednášce)

Marvánová-Vargová, B., Pokorná, D., Toufarová, M. (2008) *Partnerské násilí*. Praha: Linde
Pence E.(2005) *V našem vlastním zájmu* Praha: ROSA

Voňková, J., Spoustová, J (2008) *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. (2.přepracované vydání). Praha: proFem

DOPORUČENÁ LITERATURA K JEDNOTLIVÝM BLOKŮM

(plus literatura doporučená na přednášce)

Ad lekce 1

Čechová, Hořínová, Mrázková, Oujezská (2006, 2007) *Pomoc obětem domácího násilí - příručka určená pomáhajícím profesím (I. a II. díl)* Brno: Liga lidských práv
Jednotlivé statistiky dokumenty ve studijních materiálech.

Ad lekce 2

Ellen Pence(2005) *V našem vlastním zájmu*. Praha: Rosa
Levine, P.; Fredericková, A. (2002) *Prebúdzanie tigra (liečenie traumy)*. Humenné: Pro Familia
Velikovská, K (2006) *Svobodná i když za mřížemi*. Brno: Portál

Ad lekce 3

Čírtková, L. (2004) *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk
Čírtková, L. (2002) *Domácí násilí : přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích*. Praha: Bílý kruh bezpečí
Bentovim, A. (1998) *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. Praha: Brada Publishing
Hirigoyen, M. F. (2002) *Psychické násilí v rodině a v zaměstnání*. Praha: Academia
Kastová, V. (2003) *Nebuďte obětí*. Brno: Era
Marvánová-Vargová, B., Pokorná, D., Toufarová, M. (2008) *Partnerské násilí*. Praha: Linde
Poněšický, J. (2005) *Agrese, násilí a psychologie moci*. Praha: Triton
Voňková, J., Spoustová, J (2008) *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. (2.přepracované vydání). Praha: proFem
Dutton, D. (2007) *The abusive personality (second edition)*. New York, London: The guilford press
(není dostupná v ČR)

Ad lekce 4

Čírtková, L. (2002) *Domácí násilí : přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích*. Praha: Bílý kruh bezpečí

- Marvánová-Vargová, B., Pokorná, D., Toufarová, M. (2008) *Partnerské násilí*. Praha: Linde
Voňková, J., Spoustová, J (2008) *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. (2.přepracované vydání). Praha: proFem
Navrátil, P. (2001) *Teorie a metody sociální práce*. Brno : Marek Zeman
Úlehla, I. (1999) *Umění pomáhat*. Praha: SLON
Kopřiva, K (1997) *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál
Etický kodex sociálních pracovníků ČR. Společnost sociálních pracovníků: 1995
Zavádění standardů kvality sociálních služeb do praxe. Průvodce poskytovatele. MPSV:2002

Ad lekce 6

- Spilková J. (?) *Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbaného dítěte*. Dětské krizové centrum, Praha
Bentovim, A. (1998) *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. Praha: Grada
Marvánová-Vargová, B., Pokorná, D., Toufarová, M. (2008) *Partnerské násilí*. Praha: Linde

Ad lekce 7 a 8

- zákon o rodině č. 94/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů
občanský zákoník č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů
trestní zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před DN

- Hrušková, M. (2006) *České rodinné právo*. 3. přepracované a doplněné vydání, Brno: Masarykova univerzita
Jelínek, J. (2006) *Trestní právo hmotné* Praha: Linde
Conway, H. (2007) *Domácí násilí*. 1. vyd. Praha: Albatros
Voňková, J., Spoustová, J (2008) *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. (2.přepracované vydání). Praha: proFem
Kolektiv autorů (2006) *Vaše právo! právní pomoc ženám, obětem domácího násilí*. Praha: Profem
Případně - Voňková, J., Huňková, M.(2004) Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: proFem

Ad lekce 9

- Kolektiv autorů (2005) *Domácí násilí a zdravotně postižení*. Sborník materiálů z celostátní konference organizované o. s. Orfeus, Praha
Kolektiv autorů (2006) *Popis jednotlivých forem domácího násilí, analýza jejich příčin, prevence*. Zdravotně-sociální fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice
Šimíková I. (2007) *Specifika domácího násilí v prostředí romské komunity*. Příspěvek z konference Bílá místa v péči o oběti domácího násilí, Persefona o. s.

Ad lekce 10 a 11

- Kastová, V. (2000) *Krise a tvořivý přístup k ní*. Praha: Portál
Kopřiva, K (1997) *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál
Špaténková a kol.(2004) *Krizová intervence pro praxi*. Praha: Grada
Úlehla, I. (1999) *Umění pomáhat*. Praha: SLON
Vodáčková a kol. (2007) *Krizová intervence*. Praha: Portál

3 PODMÍNKY UDĚLENÍ ZÁPOČTU

Aktivní účast – max 3 absence.

Zpracování seminární práce k některému z prezentovaných témat v rozsahu 5-6stran vlastního textu (tzn. ř. 1 ½, p. 12, okr. 2,5, bez úvodní strany a literatury).

Možná témata:

- domácí násilí (vůči ženám/dětem/mužům/obecně) z pohledu WHO/EU/či některé země (situační analýza)
- domácí násilí v České republice ("souhrnná" zpráva, nebo analýza nějakého typu služby/kampaně - např. azylové domy, telefonické linky pomoci)
- kazuistika (zaměření se na prožívání "bud" pisatele "nebo" oběti)
- jiné zaměření seminární práce po konzultaci

Úspěšné vypracování **zápočtového testu**.